

Szegedi művészek kiállítása a kulturpalotában.

Uj színek és formák vírultak és bontakoztak ki, máról holnapra, mint valami tavaszi csuda, a kulturpalota néhány termében, öröme mindenkinnek, aki barátja a szépségnek és külön annak, ami szegedi művészet. Az ősi város ma elszakadt szinte az egész világtól és mégis egy egész világot zár most magába, színes, különös, forrongó és alakuló világot és ebben egy külön kis köztársaság ma a szegedi művészeké, akik — *álom az államban* — ime kibontják a képzeletük szívárványszínű zászlaját és várják, hogy a közönség, rend és rang különbsége nélkül, hozzá csatlakozzék, mellé sorakozzon. Ez a lobogó a győzelem zászlaja, a szépség diadalát jelenti a fájdalmas és nyomorúságos valóság felett. Megnéztem a készülő kiállítást, a termekben lázas munka folyik, mint a színpadon a kárpit föllebbemése előtt, éppen diszlelezték, ezt a képet ide, ezt a szobrot oda, de már látszott, hogy itt évek serény és komoly művészi munkája fog meglepetésszerűen kibontakozni és tanúbizonyságot tenni a szegedi talaj kulturális termékenységéről és ígéretes gazdagságáról. Végig kalandoztam az egyes termekben és most, a futó impressziókat próbálom azon frissében és melegében lerögzíteni, az egész írásom nem más, mint egy olyan embernek üdvözlő lekenvedése, aki maga is elmondhatta már az ismeretlen régi festővel: *anch io sono pittore.* (A különbség, hogy én a lelkem színeit versekbe öntöm a szívem vérével.)

Joachim Ferenc képeivel kezdődik a tárlat. Gazdag kollekció, egy becsületes és kiemelkedő életű piktor pályájának beszédes dokumentumai. Valóban, Joachim Ferenc első sorban dokumentumokat akar, a természet egy-egy szögletét mutatja be a maga temperamentumán keresztül, ahogy a nagy Zola hirdette, akinek elvei csakugyan inkább valószínűsíthetők meg a pikturában, mint az irodalomban. Naturalista festő ez a Joachim, ösztönös és meggyőződéses, a részleteket éppen olyan erősen hangsúlyozza, mint ahogy mások az egészet. A tájak karakterét igyekszik visszaadni, a saját módján, amely egy kissé keménynek tetszhetik, de mindig őszinte és erőteljes. Fiatalos vadságából sokat engedett, a művészete előnyére, de egyéniségét soha sem tagadta meg, csak fejlődött, az egyszerűség és igazság irányában. Látszik a dolgain, hogy birkózik magával, hogy töpreng és küzd, hogy teljesen úrrá akar lenni az anyagon, mint kedves írójának, Zolának hőse, Claude az Oeuvre-ben, és mi hiszünk és várjuk, hogy legközelebb egészen megtalálja azt, amit keres, amit minden valódi művész megtalál végül: önmagát. Különböző tájképei mellett, a melyek közül egy megkapóan harmónikus színű vitorlabárház partrészlet és egy bánya emelkednek ki, egy katonafej markáns egyszerűségével és bensőségével állítja meg a nézőt.

Papp Gábor képei szintén gazdag gyűjteményt alkotnak, egy érdemes művészet sokszerű változatait. Papp Gábor legtöbb dolgában dominál valami franciás grácia, nem a Fragonardé vagy Greuzeé, inkább valami modern nagyvilágias, amely Amant Jeanra és Gaston La Touchera emlékeztet, de alapjában véve a Papp Gábor kulturális erdélyi lelkének kivirulása színekben, hangulatokban. A szép színésznők kedvenc festője a portré karakterét is meg tudja adni, pompás és erős példa rá a kiállított férfifej, néhány női arckép. A Geance című figurális festménye finomságával igazi mesterműve Papp Gábornak, olyan érett harmóniával teljes, hogy a legjobbakhoz méltó, valamint egy őszi vízparti tája is a kiállítás örömdetes szenzációja. Némely képen lázslófiulópós édesség veszedelme fenyeget, amelytől azonban meg fogja óvni Hollósy Simon mester kedvenc tanítványát komoly művészi törekvése, amely mindig artisztikus célokat követ.

Dinnyés Ferenc tájképei egy igen rokoni-

szenves és vérbeli festőt mutatnak be, aki friss és meleg színeivel már is a beérkezettek sorába került ezen a fővárosi nivót képviselő kiállításon. Szegedi tájak ihletik Dinnyést, szegedi kolorit csillog a képein, amelyek a téli és nyári napsütést és a novemberi borot egyaránt reális erővel és igazsággal rögzítik meg. Néhány kisebb képe igen kellemes és hangulatos színfoltja lehet bármelyik interieurnek. Dinnyés Ferenc dolgai között van két Bodzássy kép; figurális kompozícióban, szingazdagságban egyaránt megkapóan és elragadóan egyének, készek.

Ezt a Bodzássy nevet jól meg kell jegyeznünk, ez valaki, ettől még várni lehet sokat és jelentőset.

Károlyi Lajos mester csak néhány kisebb kézzel szerepel, szerényen és kimagaslóan. Zöld és sárga színharmóniája mélységesen tiszta, mint egy andante religioso, csendélete hervatag rózsáival lehelletfinom.

Joachim József Ónarcképének realizmusa egyszerűségével megragadó, Vlasits Károly színes portirajzai igen delikát és jellegzetes dolgok, Hódy Lajos néhány tájképe és néger katonája ígéretes a jövőre, nemkülönben Klucsik Ferenc ötletes rajzai, amelyekben egyelőre még túlteng a téma a forma rovására. Koihanek Mária csendéletei biztató és komoly studiumok. Árvay Ilona virágai egy szépet kedvelő lélek kedvtelése.

A szobrászok között Gergely Sándor európai értékeket reprezentál. Ő a jövő embere, egy új stílus öntudatos és bátor lendületű keresője, aki máris átértékelte az eddigi eredményeket és a maga formanyelvén új szépségekről beszél. Figurái és portréi szokatlan eredetiségükkel ma még talán önkénytelenül is az *épater le bourgeois* elvét látszanak vallani, de megállítják az értőt és az őszinte bámulat érzését váltják ki belőle. Tabuja a mai szobrászat legvégső eredményeit mutatja. Pick Lajos belga kőből kivéssett hatalmas acaja finomságával és erejével egyaránt az érett művészt reprezentálja. Heksch István négy nagy szeretettel és komolysággal megmintaott plakettje mellett — köztük a nemes főfogású *Urvacsora* — Joachim József szoborportréját említjük még meg.

Mindezek közül egy és más dologra egy másik szemlénk alkalmából még visszatérünk, valamint beszámolunk még az iparművészeti és egyéb, a helyszíre miatt most el-mellőzött dolgokról. Mert a szegedi iparművészet is igen előnyösen mutatkozik ezen a kiállításon, amelyen sajnos nélkülözzük az itt élő Heller Odön és Nyilassy Sándor művészetét és írádalmat megilletődéssel gondolunk valakire, aki a legjobbak között volt, lelke a művészet forradalmának, rajongó és bátor katonája minden harcnak, amit a szépségért és igazságért vívtak magyar földön, drága jó Szőri Józsefünk!

Juhász Gyula.

IRÓGÉP mechanikai

Üzlet. Mindennemű írógépek javítását és évi jókarban tartását jutányosan vállalom. Használt és új írógépek kaphatók. Sikertől legjobb minőségű írógép-szállagot és carbon-copirpapirokat beszerez-nem. Telefonrendelést azonnal szállítom.

KELEMEN

Szegedi Tábla, Törvényszék és Járásbíróságok
írógép műszerésze Somogyi-utca 24 szám
Telefon 1322. szám. 221

Fehér zománc butorok legjobban és legolcsóbban beszerezhetők

BUTOR OTTHON

Széchenyi-tér 7. (Csongrádi palota.)
Üzleti telefon 439. Gyári telefon 1344

Nyílt levél a Kereskedők Szövetségéhez.

A szegedi kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők egyhangú kérelmére dr. Somogyi Szilveszter polgármester május hó 10-én, tehát épen egy hete, a szabadkereskedelem visszaállítása mellett döntött. A határozatot, indoklásával együtt, egész terjedelmében közölték a lapok. A közönség a gyors döntést a legkülönbözőbb érzelmekkel fogadta. Szerintem a polgármesternek igaza volt, mert 1. Szeged csak a megszállott területről, vagy azokon át idegen országokból kaphat életszükségleti cikkeket; 2. Az árszabályozó, tehát a kereskedelmet korlátozó rendeletek a megszállott területeken nem érvényesek. A polgármesteri rendeletből azonban sajnos, nem derül ki, hogy mit szándékozik, vagy egyáltalában szándékozik-e valamit tenni a hatóság az esetleges tulkapásokkal szemben. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a szabadkereskedelem mindaddig, míg igazi árszabályozó hatása nem mutatkozhatik és ez Szegeden még hosszú ideig nem jelentkezhetik, annak épaz ellenkezőjét fogja eredményezni, mint amit a polgármester akart elérni, ha nem fognak állandóan a mai helyzetben mindenkit kötelező etikai szempontok is érvényesülni. Azt hiszem, hogy a szabad kereskedelem visszaállítása nem lehet kizárólagos célja, hogy legyen végre minél több árunk. A kereskedő, aki fáradozik, az árut leleményességével felkutatja — és akinek legalább is ugyanolyan leleményessége szükséges ahhoz is, hogy azt ide hozza — aki tőkét fektet be és kockáztat, a kereskedő megélni, sőt gyarapodni akar. De annak, hogy ki milyen gyorsasággal tolasodjék, korlátai vannak. E korlátok az imént említett etikai szempontok, melyek ma, ép Szeged kivételes helyzete miatt, sokkal inkább kötelezők, mint valaha.

A szövetség működésében velem együtt a közvélemény is bizonyára talált már rokonszenves vonásokat. Működésének egyik célját minden bizonnyal maga a szövetség is a jogos kereskedői érdekek védelmében látja. De feladatának kell tekintenie, ha csak a jogos kereskedői érdekek védelmére vállalkozik, minden visszaélés és tulkapás csirájában való elfojtását, esetleg megtorlását is. Tiszteletteljes véleményem ugyanis, hogy a kereskedői becsületnek s érdekeknek védelmét csak megalkuvás nélkül lehet vállalni. Könnyörtelenül visszaverni minden támadást, amely a kereskedőket, mint osztályt, egyeseket pedig mint e társadalom tisztas munkásait éri. De ülnözni, még pedig szintén könnyörtelenül, a visszaélőket, e város sanyaru helyzetéből támadt konjunkturák lelketlen kufárait.

Kérdezem tehát, a nyilvánosság előtt a tisztelt szövetségtől, megengedhetőnek tartja-e, hogy

1. egyes cikkeket 80—100 százalékos haszon mellett árusítsanak,
2. hogy életszükségleti cikkeket, amelyeknek itt is nagy a kereslete, a városból kivigyenek?

Bizonyos, hogy a szövetség mindakét kérdésre nem-mél fog válaszolni. Kérdezem ezért, mit tud megtenni a saját hatáskörében, hogy a felháborító jelenségek elő ne forduljanak, milyen véleménnyel és javaslatokkal tudja támogatni a hatóságot, hogy e közönséget védő munkájában sikere legyen?

A szövetséghez fordultam a kérdéseimmel, noha az önkéntes ellenőrző munka végzésére, a fentebb említett polgármesteri végzés szerint, a szabad kereskedelem elrendelését kérelmező kereskedelmi alkalmazottak vállalkoztak. De nem tudjuk ez idő szerint, milyen lesz ez az ellenőrző munka, szervezett lesz-e, végzik-e már, ha igen, milyen eredménnyel. Azonkívül itt fontos elvi kérdésekről van szó, ha egyáltalán elvi kérdések ezek és ha egyáltalán lehet vitatni őket. Szó van még a fix fizetésére utalt munkás és tisztviselő megélhetéséről és ezen keresztül a város békéjéről.